

Балық шаруашылығын дамыту мәселелері туралы

Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2021 жылғы 5 сәуірдегі № 208 қаулысы.

Қазақстан Республикасының Үкіметі **ҚАУЛЫ ЕТЕДІ:**

1. Қоса беріліп отырған Балық шаруашылығын дамытудың 2021 – 2030 жылдарға арналған бағдарламасы (бұдан әрі – Бағдарлама) бекітілсін.

2. Бағдарламаның орындалуына жауапты Қазақстан Республикасының орталық және жергілікті атқарушы органдары, ұйымдар (келісу бойынша):

1) Бағдарламада көзделген іс-шаралардың уақтылы орындалуын қамтамасыз етсін;

2) жылдың қорытындысы бойынша 15 ақпаннан кешіктірмей Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігіне Бағдарламаның іске асырылу барысы туралы ақпарат беріп тұрсын.

Ескерту. 2-тармаққа өзгерістер енгізілді - ҚР Үкіметінің 13.09.2023 № 784; 05.02.2024 № 68 қаулыларымен.

3. Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі жылдың қорытындысы бойынша 15 сәуірден кешіктірмей Қазақстан Республикасының Үкіметіне Бағдарламаның іске асырылу барысы туралы жиынтық ақпарат беріп тұрсын.

Ескерту. 3-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 05.02.2024 № 68 қаулысымен.

4. Осы қаулының орындалуын бақылау Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігіне жүктелсін.

Ескерту. 4-тармақ жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 05.02.2024 № 68 қаулысымен.

5. Осы қаулы қол қойылған күнінен бастап қолданысқа енгізіледі.

Қазақстан Республикасының
Премьер-Министрі

А. Мамин

Қазақстан Республикасы
Үкіметінің
2021 жылғы 5 сәуірдегі
№ 208 қаулысымен
бекітілген

Балық шаруашылығын дамытудың 2021 – 2030 жылдарға арналған бағдарламасы

Ескерту. Бағдарлама жаңа редакцияда - ҚР Үкіметінің 13.09.2023 № 784 қаулысымен.

1. Бағдарламаның паспорты.

2. Кіріспе.

3. Ағымдағы жағдайды талдау.

4. Бағдарламаның негізгі бағыттары, мақсаттары, міндеттері, нысаналы индикаторлары және іске асыру нәтижелерінің көрсеткіштері.

5. Қажетті ресурстар.

1-тарау. Бағдарлама паспорты

Ескерту. 1-тарауға өзгеріс енгізілді - ҚР Үкіметінің 05.02.2024 № 68 қаулысымен.

Бағдарламаның атауы	Балық шаруашылығын дамытудың 2021 – 2030 жылдарға арналған бағдарламасы
Әзірлеуге негіздеме	Қазақстан Республикасының Президенті Қ.Қ. Тоқаевтың 2022 жылғы 22 қарашадағы № 22-01-38.41 (9-т.) тапсырмасы. Қазақстан Республикасы Президентінің Әкімшілігі Басшысының 2023 жылғы 3 мамырдағы № 8882 ПАБ қарары. Қазақстан Республикасы Премьер-Министрінің Атырау облысына жұмыс сапарының қорытындысы бойынша 2020 жылғы 27 ақпандағы № 11-3/09-97 (1.2.1 т.) хаттамасы.
Бағдарламаны әзірлеуші	Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі
Бағдарламаны іске асыруға жауапты мемлекеттік органдар	Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі, облыстардың, республикалық маңызы бар қалалардың әкімдіктері
Бағдарламаның мақсаты	Халықтың балық өнімдерімен қамтамасыз етілуін ұлғайту және балық өсіруді (акваөсіруді) дамыту үшін жағдай жасау, балық ресурстарын және басқа су жануарларын сақтау және орнықты пайдалану
Бағдарламаның міндеттері	1. Балық өсіру (акваөсіру) өнімі, қайта өңдеу көлемін өсіру, сонымен бірге балық шаруашылығын мемлекеттік қолдауды қамтамасыз ету. 2. Балық ресурстары мен басқа су жануарларын сақтауды және өсімін молайтуды қамтамасыз ету. 3. Саланы ғылыми және кадрлық қамтамасыз ету.
Іске асыру мерзімдері	2021 – 2030 жылдар
Нысаналы индикаторлар	1. Балық өсіру көлемін 2030 жылға дейін жылына 6,9-дан 270 мың тоннаға дейін ұлғайту. 2. Балық өнімдерін ішкі тұтынуды 2030 жылға дейін жылына 67-ден 134 мың тоннаға дейін ұлғайту. 3. 2030 жылға дейін балық ресурстарының табиғи популяциясын 7 %-ға ұлғайту.
Қаржыландыру көздері мен көлемдері	Республикалық бюджет: 10 жылда 99,6 млрд теңге*. Жергілікті бюджет: 10 жылда 169,2 млрд теңге*. Бюджеттен тыс қаражат: шамамен 340,5 млрд теңге инвестициялар. Барлығы 10 жылда шамамен 609,4 млрд теңге.
Күтілетін нәтижелер	Балық өсіру (акваөсіру) шығаратын өнім көлемін 2030 жылға қарай 270 мың тоннаға дейін жеткізу

Ескертпе:

*қаржыландыру көлемі тиісті қаржы жылына арналған бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

2-тарау. Кіріспе

Мемлекет басшысы Қ.К. Тоқаевтың "Жаңа жағдайдағы Қазақстан: іс-қимыл кезеңі" атты 2020 жылғы 1 қыркүйектегі Қазақстан халқына Жолдауында еліміздің балық саласын дамытуға ерекше назар аудару қажеттігі туралы атап өтілген. Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2017 жылғы 26 тамыздағы қаулысымен бекітілген Ұлттық экспорттық стратегияда балық пен балық өнімдерін Қытай Халық Республикасына экспорттаудың зор мүмкіндіктері көрсетіледі.

Қазақстан Республикасының Президенті Қ.К. Тоқаев 2022 жылғы 8 қарашада Атырау облысына жұмыс сапары барысында балық саласын дамытуды мемлекеттік қолдау мәселелерін қарауды тапсырды.

Осыған байланысты балық шаруашылығын дамыту үшін Қазақстан Республикасының Үкіметі саланың өзекті мәселелерін шешуге, ынталандырудың экономикалық шараларын енгізуге, әкімшілік кедергілерді жоюға және заңнаманы жетілдіруге бағытталған кешенді шаралар қабылдауда.

Бүгінгі таңда отандық балық және балық өнімдерін өндіру көлемін 6,9 мың тоннадан 270 мың тоннаға дейін ұлғайту әлеуеті бар, бұл көрші елдерге және әлемдік нарықтарға экспорт көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді.

Соңғы 5 жылда өсірілген балық көлемі 5,6-дан 19,2 мың тоннаға дейін өсті. Салада 11 мыңға жуық адам жұмыс істейді.

3-тарау. Ағымдағы жағдайды талдау

1-параграф. Балық аулау

Балық шаруашылығы қорының құрамына Каспий және Арал теңіздері акваториясының елеулі бөлігі, Балқаш көлі, Алакөл көлдер жүйесі (Алакөл, Сасықкөл, Қошқаркөл), Бұқтырма, Қапшағай, Шардара су қоймалары, сондай-ақ республикалық және жергілікті маңызы бар басқа да су айдындары кіреді.

Каспий теңізін есепке алмағанда су айдындарының жалпы ауданы 5 млн гектарды құрайды. 1965 жылы республика су айдындарында балық аулаудың жалпы көлемі 111,9 мың тоннаны құрады. 1990 – 2004 жылдар аралығында балық аулау көлемі 80,9 мың тоннадан 36,6 мың тоннаға дейін төмендегені байқалды.

2006 жылдан бастап уәкілетті орган балық шаруашылығы субъектілеріне балық шаруашылығы су айдындарын және (немесе) учаскелерін ұзақ мерзімге бекітіп беру бойынша жұмыстарды бастады, олар өздеріне бекітіп берілген учаскелерді қорғау, өсімін молайту шараларын және бекітіп берілген су айдындары мен учаскелердегі

биоресурстар мен мекен ету орталарының жай-күйін бағалауды қамтамасыз ету бойынша міндеттемелер алды.

Бұл ретте соңғы 5 жылда (2018 – 2022 жылдар) лимит 272,3 мың тонна болғанымен, балық ресурстары мен басқа да су жануарларын аулау 227 мың тоннаны құрады.

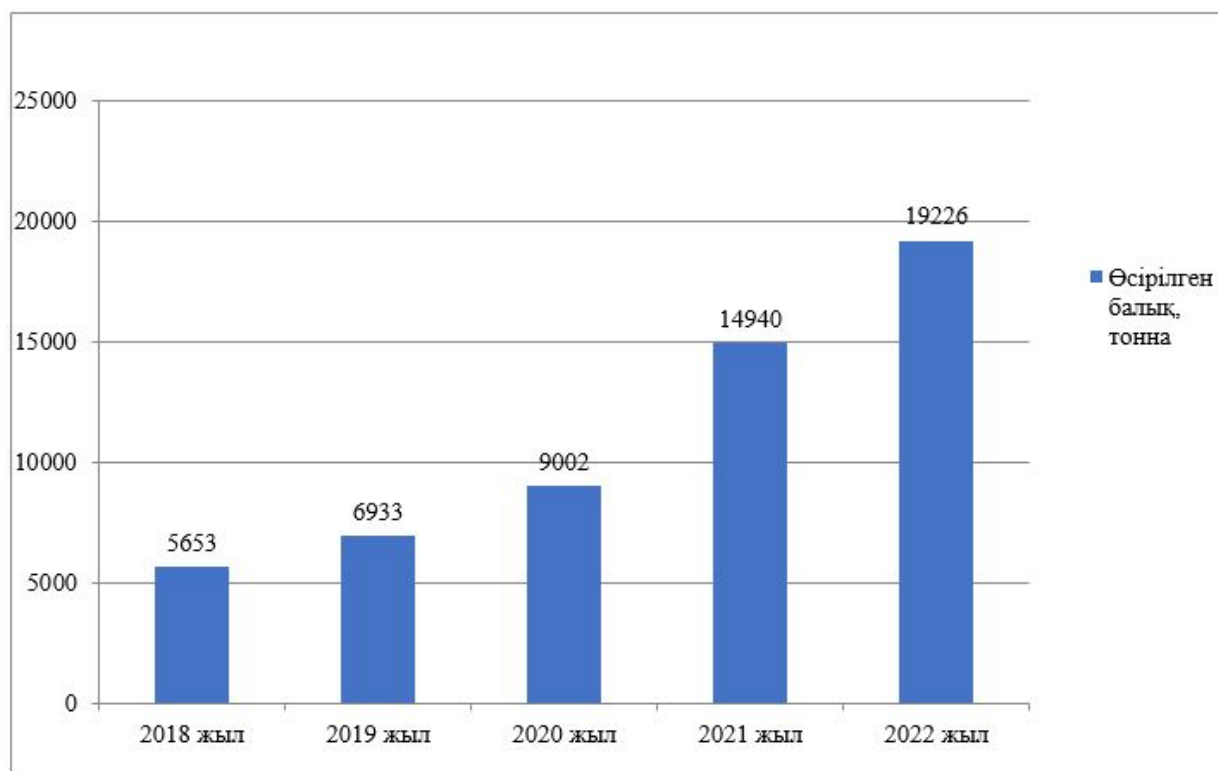
2-параграф. Балық өсіру (акваөсіру)

Балық пен басқа да су жануарларын өсіру азық-түлік қауіпсіздігін қамтамасыз ету мәселесімен қатар, табиғи су айдындарын оларды шамадан тыс пайдалану нәтижесінде түсетін антропогендік жүктемеден арылту мәселелерінде де барынша сұранысқа ие тренд болып табылады.

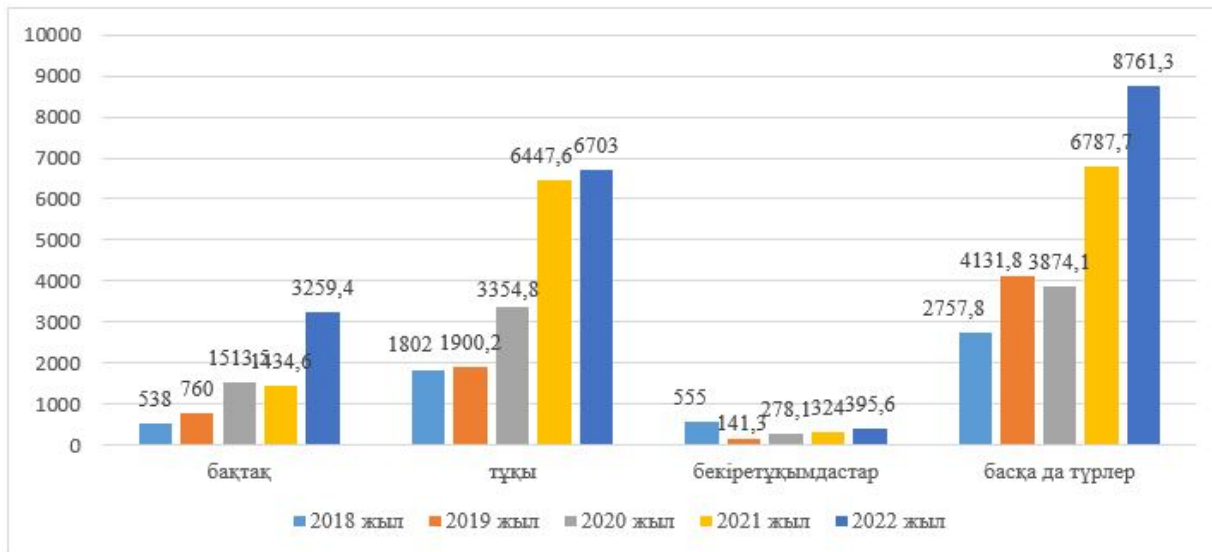
Осы бағытты дамыту агроөнеркәсіптік секторда жұмыс істейтін шағын және орта бизнестің дамуына оң ықпал ететіні сөзсіз, негізінен ауылдық жерлерде қосымша жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді және өңірлік сипаттағы бірқатар проблемаларды шешуге мүмкіндік беретін тұтас мультипликативтік әсері болады.

2018 – 2022 жылдар аралығында республикада балық өсіру шаруашылықтарында 55,7 мың тонна тауарлық балық өсірілді (1, 2-сурет, 1-кесте).

1-сурет. Өсірілген тауарлық балық, тонна

2-сурет. Өсірілген тауарлық балық түрлер бөлігінде, тонна

Өсірілген тауарлық балық көлемдері туралы мәліметтер

1-кесте

Балық түрлері	жыл, тонна				
	2018	2019	2020	2021	2022
Бахтақ	538	760	1513,5	1434,6	3259,4
Тұқы	1802	1900,2	3354,8	6447,6	6703
Бекіретұқымдастар	555	141,3	278,1	324	395,6
Басқа да түрлер	2757,8	4131,8	3874,1	6787,7	8868,3
Барлығы	5653	6933,1	9020,5	14993,9	19226,3

Қазақстан Республикасы экономиканың осы секторын және агроөнеркәсіптік кешеннің осы бағытын дамытудың зор әлеуетіне ие. Мысалы, ел аумағында қазіргі 7 аймақтың 6-ауында балық өсіру аймағы бар.

Тұтастай алғанда, сарапшылардың бағалауы бойынша осы бағыттың әлеуеті 270 мың тоннаға дейінгі тауарлық өнімді құрайды, ол жан басына шаққандағы тұтыну деңгейін Дүниежүзілік денсаулық сақтау ұйымы (бұдан әрі – ДДСҰ) ұсынған көлемге дейін көтеруге мүмкіндік береді және шамамен 14,6 кг құрайды, сондай-ақ қосылған құны жоғары терең өңделген өнім көлемін ұлғайтуға мүмкіндік береді, бұл өз кезегінде саланың салық салынатын базасын және әлеуетті инвесторлар үшін тартымдылығын көтеруге мүмкіндік береді.

Осы мақсатқа қол жеткізу үшін Бағдарлама шеңберінде инвестициялық салымдар кезінде балық шаруашылығы субъектісі шеккен шығыстардың бір бөлігін өтеу және акваөсіру (балық өсіру) өнімінің өнімділігі мен сапасын арттыру, сондай-ақ асыл тұқымды балық шаруашылығын дамыту бойынша субсидиялауды жалғастыру көзделген. Бұдан басқа, балық шаруашылығы субъектілеріне кредит берген кезде сыйақы мөлшерлемелерін, акваөсіру (балық шаруашылығы) субъектілеріне су беру

жөніндегі қызметтердің құнын субсидиялауды және жер асты суларын пайдалану үшін ұнғымаларды бұрғылауға арналған шығындарды өтеуді қамтитын мемлекеттік қолдау шараларының кешенін әзірлеу көзделіп отыр.

Акваөсіруді (балық өсіруді) ынталандыру шараларын алушылардың қарсы міндеттемелерді қабылдауы шартымен беру керек. Қарсы міндеттемелерді қолдану мемлекет пен акваөсіру субъектілерінің ашықтығы, теңдігі, адалдығы және өзара жауапкершілігі қағидаттарына негізделуге тиіс. Қарсы міндеттемелер еңбек өнімділігімен, жұмыс орындарын құрумен, ұлғайтумен және жалақыны арттырумен, акваөсіру өнімін өндіру көлемін ұлғайтумен, сондай-ақ алынатын қолдау шараларының түрі мен көлемін ескере отырып, ішкі нарықтың қажеттіліктерін қамтамасыз етумен байланысты болады.

Бизнесті жүргізуді жеңілдету, акваөсіру объектілерінің көлеңкелі айналымын болғызбау және статистикалық есепке алуды неғұрлым толық қамту, акваөсіру субъектілерінің тізілімін қалыптастыру мақсатында акваөсіруді дамыту мониторингінің ақпараттық жүйесін құру және енгізу көзделген.

Сонымен қатар бүгінде балық шаруашылығын жүргізу үшін су айдындары тек конкурстық негізде беріледі. Бұл ретте конкурстық рәсімдер айтарлықтай уақыт алады, бұл инвестицияларды тартуды тежейді, сондықтан ірі инвесторлар үшін акваөсіру объектілерін өсіру мақсатында су айдындарын бекітуді конкурс өткізбей жүзеге асырған жөн.

Сондай-ақ, заңнамалық деңгейде білім беру, денсаулық сақтау, ішкі істер және қарулы күштер жүйесінде мемлекеттік қоғамдық тамақтандыру ұйымдарының басым тәртіппен өсірілген, сондай-ақ өңделген балықты сатып алу тетігін енгізу жолымен отандық балық өнімдерін өндірушілерді қолдау жөніндегі шаралар қажет. Мемлекеттік ұйымдардың отандық балық және балық өнімдерін отандық кәсіпорындардан басым тәртіппен сатып алу тетігін "Мемлекеттік сатып алу туралы" Қазақстан Республикасының Заңына сәйкес 2025 жылдан бастап екі жылдан аспайтын мерзімге ұлттық режимнен алып қоюды белгілеу бөлігінде пысықтау керек.

Ветеринариялық қауіпсіздікті қамтамасыз етудің қазіргі жүйесі балықтар мен басқа да су жануарларының эпизоотиясының ерекшеліктерін, соның ішінде олардың ауруларын диагностикалауды, алдын алуды және емдеуді толық қамтымайтынын атап өткен жөн. Осыған байланысты ветеринариялық (ветеринариялық-санитариялық) қауіпсіздікті қамтамасыз ету бойынша уақтылы шаралар қабылдау, ветеринариялық қызметтерді мамандандырылған жабдықтармен жарақтандыруға және оларды бейінді мамандар – ихтиопатологтармен жасақтауға қаражат бөлу өте маңызды.

Бұдан басқа, бүгінгі таңда акваөсіру субъектілері инновациялық инвестициялық жобаларды ғылыми сүйемелдеуге мүдделі. Осыған байланысты оларға жобаларды ғылыми сүйемелдеу жолымен және бюджет қаражаты есебінен ғылыми-әдістемелік, ақпараттық-талдамалық және оқу-әдістемелік қолдау көрсету арқылы жаңа өндірістік

қуаттарды құруға және жұмыс істеп тұрғандарын кеңейтуге жәрдемдесу қажет. Бұл ретте еңбек өнімділігін ынталандыруды жұмыскерлердің құзыретін арттыру жөніндегі іс-шаралар, ғылыми негізделген ұсынымдар әзірлеу және акваөсіру объектілерін өсіру жөніндегі технологиялық процестерді ғылыми сүйемелдеу негізінде жүзеге асырған жөн.

Акваөсіруді (балық өсіруді) дамыту ісінде жобаларды жер ресурстарымен камтамасыз ету маңызды. Акваөсіру мұқтаждары үшін жер учаскелері Қазақстан Республикасының Жер кодексінде белгіленген тәртіппен және шарттарда беріледі. Бұл ретте балық өсіру тоғандарын және (немесе) бассейндерді салу және пайдалану үшін су қорғау белдеулері шегінде жер учаскелерін және коммуникацияларды төсеуге, акваөсіру субъектілерін орналастыруға және оларға қызмет көрсетуге байланысты өзге де инфрақұрылым объектілерін беру мәселелері пысықталатын болады. Сонымен қатар мемлекет меншігіндегі жерлерде резервтік аумақтар құру арқылы жер учаскелерін резервтеуді көздеу қажет.

Балық шаруашылығын дамытудың басты міндеттерінің бірі жаңа өндірістік қуаттарды құруға немесе жұмыс істеп тұрғандарын кеңейтуге инвестициялар тартуды ынталандыру үшін балық шаруашылығы саласындағы инвестициялық жобаларды жеңілдікпен қаржыландыру болып табылады.

Бүгінгі таңда балық шаруашылығы саласындағы инвестициялық жобалардың бастамашылары көбінесе жеңілдетілген кредитке қол жеткізе алмайды. Сондықтан олар жобаларды тоқтатып қойып, уақыт пен қаражатынан айырылуға мәжбүр.

Қаржы қаражаты облыстық бюджеттерге, республикалық маңызы бар қалалардың, астананың бюджеттеріне сенім білдірілген агент арқылы балық шаруашылығы саласындағы инвестициялық жобаларды іске асыруға бюджеттік кредиттеуге бағытталатын болады.

3-параграф. Балық өнімдерін қайта өңдеу

Қазіргі уақытта қолданыстағы заңнаманың нормалары балық пен балық өнімдерін өңдеумен айналысатын кәсіпорындардың өндірістік қуаты, шығарылатын өнімнің түрлері мен көлемі, шикізат жеткізу және өнім өткізу арналары, персонал саны, экономикалық көрсеткіштер туралы, сондай-ақ балық өнімдерін сатып алумен және өткізумен, көтерме және бөлшек саудамен айналысатын кәсіпорындар бойынша толық көлемде ақпарат алуға мүмкіндік бермейді.

Бұдан басқа, баға белгілеуге, балық өңдеу кәсіпорындарының рентабельділігіне, олардың ассортиментіне және республика нарығында ұсынылған балық өнімдері түрлерінің бәсекеге қабілеттілігіне әсер ететін факторлар анықталмаған.

Республикадағы балық өнімдерінің экспорты көп жағдайларда жаңадан мұздатылған өңделмеген балық экспортынан көрінетін шикізаттық бағытқа ие.

Қазіргі уақытта балық өңдеу кәсіпорындары балықты терең өңдеуді кеңейтуге мүдделі емес, өйткені олар мемлекеттік қолдау шараларымен қамтылмаған. Қайта өңдеу өнімдерінің өзіндік құнын төмендету және рентабельділігін арттыру мақсатында түпкілікті балық өнімдерін субсидиялау тетігін енгізу ұсынылады. Бұл өз кезегінде отандық шикі балыққа, оның ішінде өсірілген балыққа сұраныс тудырады, сонымен қатар қосылған құны жоғары балық өнімдері экспортының өсуін қамтамасыз етеді және сайып келгенде саланың экспорттық әлеуетін арттырады.

Бүгінгі таңда барлық балық өңдеу кәсіпорындарының жалпы өндірістік қуаты жылына шамамен 142 мың тонна болады, олардың жүктемесі тек 22 %-ды ғана құрайды. Сонымен қатар статистика деректері бойынша өңделмеген балық экспортының үлесі мейлінше жоғары (55 %), бұл ретте экспорттық көлемнің жартысына жуығы шикі күйінде әкетіледі, алайда өңделген балық өнімдерінің экспорттық бағасы өңделмеген күйге қарағанда едәуір жоғары (шамамен 4,5 есе).

Отандық кәсіпорындардың өндірістік қуаттарын жүктеу және терең өңделген балық өнімдері экспортының көлемін ұлғайту мақсатында өңделмеген балықты әкетуді шектеу жөніндегі шаралар жүзеге асырылады, бұл іскерлік белсенділіктің өсуіне және балық шаруашылығы саласына инвестициялардың түсуіне оң әсер етуі тиіс. Бұл шектеулерді енгізу жалпы браконьерліктің төмендеуіне айтарлықтай әсер ететінін атап өту қажет, өйткені ол су қоймалары мен балық қабылдағыштардан балық шикізатын заңсыз сатып алуды шектейді.

Өз кезегінде, балық өңдеу кәсіпорындарын дамыту шағын және орта бизнеске оң әсерін тигізеді, өнімнің қосылған құнын және салық түсімдерін ұлғайта отырып, негізінен ауылдық жерлерде қосымша жұмыс орындарын құруға мүмкіндік береді.

Балық өнімдерінің қалыптасқан нарығына барынша аз әсер ету үшін өңделмеген балық экспортына шектеулерді кезең-кезеңімен енгізу көзделген, бұл қайта өңдеу кәсіпорындарын шикізатпен теңгерімді қамтамасыз етуге де, сондай-ақ игерілген балық өнімдері экспортының нарықтарында қалыптасқан байланыстарды сақтауға да ықпал ететін болады. Шектеулерді кезең-кезеңімен енгізу балық шаруашылығы субъектілеріне өзінің қайта өңдеу базасын дәйекті түрде жаңғыртуға мүмкіндік береді.

Келесі кезеңде экспортты біркелкі реттеу мақсатында уәкілетті органға тиісті құзырет заңнамалық түрде берілгеннен кейін белгілі бір балық өніміне маусымдық сұранысты ескере отырып, өңделмеген балыққа сандық шектеулер (квоталар) енгізу және экспортқа лицензиялар беру көзделеді.

Балық өңдеу қуаттарын орналастыру дәстүрлі түрде кәсіпшілік ірі су айдындарына байланысты. Бұл ретте балық өңдеудің негізгі көлемі Алматы, Атырау, Шығыс Қазақстан және Қызылорда облыстарына тиесілі.

Қазақстан Республикасы Стратегиялық жоспарлау және реформалар агенттігінің Ұлттық статистика бюросының деректері бойынша қайта өңделген шикізат арасында

Еуропа елдерінің нарықтарында коммерциялық құндылығы бар көксерке филесі басымдыққа ие.

Бүгінгі таңда 17 балық өңдеу кәсіпорнында Еуропалық Одақ елдеріне балық өнімдерін экспорттау құқығын беретін еуро нөмірлері бар.

Бұдан басқа, нарықты кеңейту мақсатында Қазақстан мен Қытай арасында ветеринариялық сертификат келісілді. Бұл ретте Қытай Халық Республикасының тізіліміне 65 қазақстандық кәсіпорын енгізілген.

2018 – 2022 жылдары (2-кесте) республикада 151,7 мың тонна өңделген балық және балық өнімдері өндірілді. Сонымен қатар бұл көрсеткіш 2019 жылы ең жоғары болды.

Өңделген балық өнімдері бойынша ақпарат

2-кесте

Р/с №	Облыс	2018	2019	2020	2021	2022
		көлем, тонна	көлем, тонна	көлем, тонна	көлем, тонна	көлем, тонна
1	Ақмола	-	-	-	-	-
2	Ақтөбе	3	3,45	2,0	3	
3	Атырау	7526,319	12271,787	10131,1	11845,0	9283,4
4	Алматы	7103,35	7846,3	4512,3	3849,0	6478,1
5	ШҚО	7788,9	8470	3212,3	2145,0	7321
6	Жамбыл	3222	2116	1858,1	1651,1	1235
7	БҚО	-	-	-	-	-
8	Қарағанды	725,95	174	101	116,0	185
9	Қызылорда	8477	5685	6311,1	5734,1	3685
10	Қостанай	-	-	-		-
11	Маңғыстау	810,4	1119,5	503,2	406,1	878,1
12	Павлодар	-	-	-		-
13	СҚО	333,63	251,6	90,1	85,2	201,6
14	Түркістан	2230,9	2738,9	1589,0	1789,1	2138,9
Жиыны		26209,3	38221,4	28310,2	27623,6	31406,1

4-параграф. Балық өнімдерінің экспорты және импорты

2022 жылы балық өнімдерінің импорты 152 млн АҚШ долларына 43,0 мың тоннаны құрады, импорттың шамамен 80 %-ы мұхиттық балық пен теңіз өнімдері.

Балық өнімдерінің негізгі импорттаушылары: АҚШ (17,9 млн АҚШ доллары), Жапония (11,7 млн АҚШ доллары), Қытай (8,0 млн АҚШ доллары), Испания (6,8 млн АҚШ доллары), Вьетнам (6,1 млн АҚШ доллары), Франция (5,4 млн АҚШ доллары), Италия (5,1 млн АҚШ доллары), Германия (4,7 млн АҚШ доллары) және т.б.

Бұл ретте Қазақстан жыл сайын шамамен 60 млн АҚШ доллары сомасына 30 мың тонна балық өнімін таяу және алыс шетелдің 36 еліне (Германия, Нидерланды, Ресей,

Украина, Литва, Қытай, Өзбекстан, Әзербайжан, Болгария, Мажарстан, Грузия, Дания, Қырғызстан, Тәжікстан, Түркия және т.б.) экспорттайды.

Дайын өнімнің келесі түрлерін шығару жолға қойылған: салқындатылған-мұздатылған балық, балық филесі, ысталған және қақталған балық, балық өнімдері, аспаздық өнімдер мен жартылай фабрикаттар, балық консервілері, сондай-ақ май-үн өнімдері.

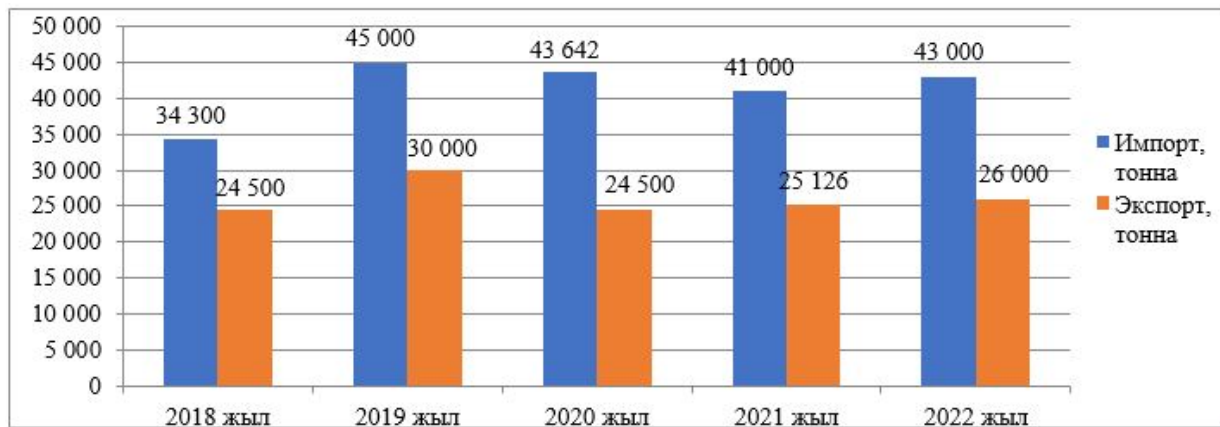
2018 – 2022 жылдардағы балық өнімдерінің экспорты мен импорты туралы ақпарат төменде (3-кесте, 3, 4-суреттер) көрсетілген.

Қазақстандағы балық өнімдерінің экспорты мен импорты

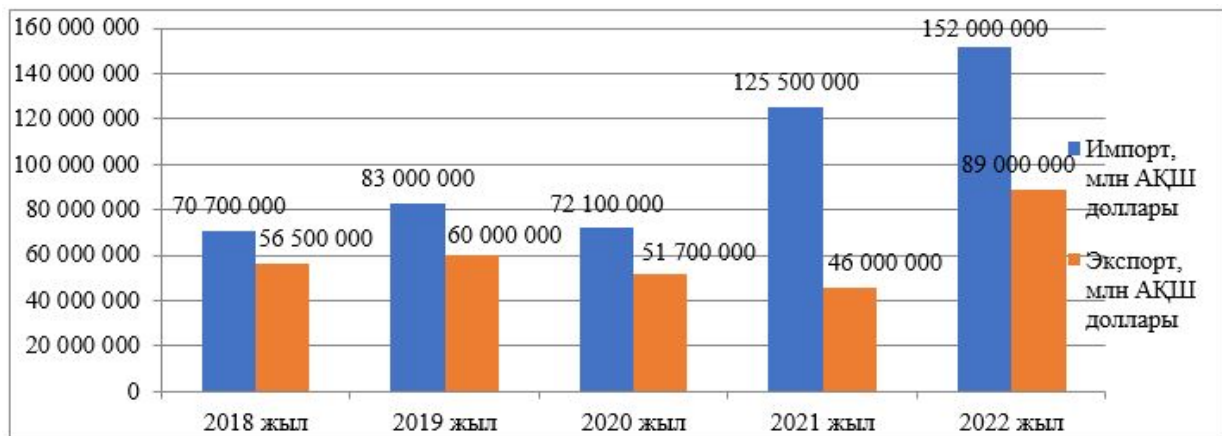
3-кесте

Көрсеткіштер	2018 жыл	2019 жыл	2020 жыл	2021 жыл	2022 жыл
Импорт (тонна)	34 300	45 000	43 642	41 000	43 000
Экспорт (тонна)	24 500	30 000	24 500	25 126	26 000
Импорт (АҚШ долл.)	70 700 000	83 000 000	72 100 000	125 500 000	152 000 000
Экспорт (АҚШ долл.)	56 500 000	60 000 000	51 700 000	46 000 000	89 000 000

3-сурет. Балық өнімдерінің экспорты мен импорты көлемінің серпіні, тонна

4-сурет. Балық өнімдерінің экспорты мен импорты көлемінің серпіні, млн АҚШ доллары

Еуразиялық экономикалық одақ елдерін қоспағанда, балық өнімдерінің экспорты

4-кесте

Жылдар, өнім	Балық өнімдерінің экспорты, тонна				
	2018	2019	2020	2021	2022
Мұздатылған балық	21 696	22 546	14 197	15 713	13 298
Балық филесі және өзге де жас, тоңазытылған немесе мұздатылған балық еті	999	2 072	6 947	6 222	10 278
Ұрықтанған балық уылдырығы, бекіре балықтарының дернәсілдері	1 491	2 117	1 661	-	-
Дайын немесе консервіленген балық; бекіре уылдырығы және балық уылдырықтарын ан жасалған оны алмастырғыштар	605	561	50	605	561
Барлығы	24 791	27 296	22 855	22 540	24 137

Елдер бөлінісінде қазақстандық өнім экспортының деректері

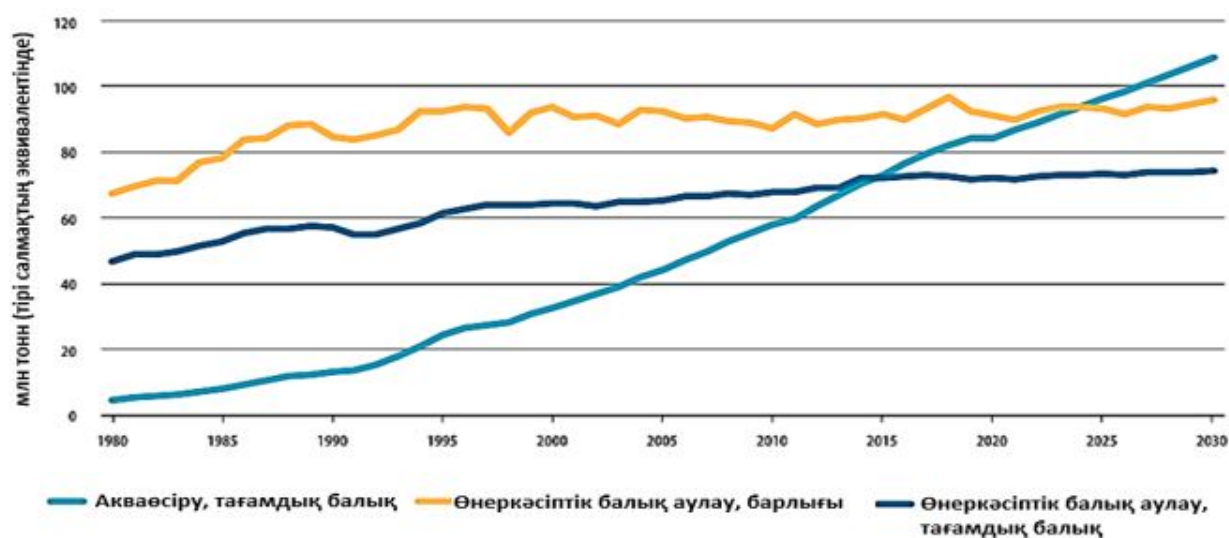
5-кесте

Елдер, жылдар	2018	2019	2020	2021	2022
Қытай	5 265	5 496	505	314	348

Нидерланды	2 768	2 848	1 255	1 162	1 636
Литва	2 047	1 678	1 641	1 165,3	1 727,5
Украина	2 038	1 666	1 175	1 655,1	274,6
Әзербайжан	396	1 407	317	345,9	400,9
Германия	982	1 083	2 821,1	1 752,7	2 369,9
Өзбекстан	582	813	367,9	460,8	612,5

Жалпы әлемде акваөсіру өндірісі көлемінің жылдам өсуі болжануда:

5-сурет. Өнеркәсіптік балық аулау және акваөсіру өнімдерінің әлемдік көлемі, 1980 – 2030 жылдар

5-параграф. Балық ресурстарын және басқа да су жануарларын сақтау

Облысаралық бассейндік балық шаруашылығы инспекцияларының қызметі жануарлар дүниесін, оның мекендеу ортасын қорғауға және биологиялық әртүрлілікті сақтауға, балық ресурстары мен басқа да су жануарларының өсімін молайтуға және орнықты пайдалануға бағытталған. Ол үшін жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану саласындағы құқық бұзушылықтардың алдын алу және оларға қарсы күрес жөніндегі іс-шаралар кешені тұрақты негізде жүзеге асырылады. Алайда, браконьерлікпен күрестің тиімділігіне облысаралық бассейндік балық шаруашылығы инспекцияларының ескірген материалдық-техникалық базасы теріс әсер етеді. Мәселен, бүгінде олардың көпшілігі автокөлікпен және арнайы құралдармен толық жабдықталмаған, автокөліктердің 50 %-дан астамы есептен шығаруға жатады.

Өз кезегінде, браконьерлер қазіргі уақытта заманауи техникамен, жабдықтармен және байланыс құралдарымен жабдықталған, сондықтан облысаралық бассейндік

балық шаруашылығы инспекцияларын жабдықтау қажет, бұл браконьерлікке қарсы күресті күшейтуге мүмкіндік береді.

Балық ресурстарын және басқа да су жануарларын қорғау жөніндегі мемлекеттік инспекторлардың күнделікті жұмысының ерекшелігі олардың өмірі мен денсаулығына қауіптің жоғарылауымен байланысты. Айталық, су айдындарында рейдтік іс-шаралар жүргізген кезде олар жүзу құралдарын өлімге әкелуі мүмкін дауылды және басқа да қиын ауа-райы жағдайларында пайдаланады.

Сонымен қатар инспекторлар көбінесе ұзақ уақыт бойы өздерінің тұратын жерлерінен алыс, қаңырап қалған жерлерде немесе ауқымды теңіз акваториясында, елді мекендер мен жолдардан алыс жерде, ыстық жаз бен аязды қыста, демалыс және мереке күндері, сондай-ақ түнгі уақытта ұзақ уақыт патрульдеуді жүзеге асырады және мұның бәрі рейдтік іс-шаралар кезіндегі күрделі еңбек пен тұрмыс жағдайларын тиісті дәрежеде өтелмей жүргізіледі.

Сонымен бірге, мемлекеттік инспекторлар өздерінің лауазымдық міндеттерін орындау кезінде бірқатар құқық бұзушылықтарға тап болады және бұл ретте қарулы браконьерлерді ұстау кезінде өміріне және денсаулығына зиян келу қаупіне ұшырайды. Күнделікті тәжірибеде балық инспекциясы қызметкерлеріне атыс қаруымен қорқыту және ату, сондай-ақ ауыр дене жарақаты салынатын жағдайлар жиі кездеседі.

Осыған байланысты олардың өмірі мен денсаулығына жоғары қауіп төндіретін төтенше табиғи-климаттық жағдайларда балық шаруашылығы саласында бақылау мен қадағалауды жүзеге асыратын мемлекеттік инспекторларды әлеуметтік қолдау бөлігінде қолданыстағы заңнамаға тиісті толықтыру енгізуге бастама жасау қажет.

Бүгінгі таңда түрлі сараптамалық бағалау бойынша балық өнімдерінің көлеңкелі айналымын табиғи су айдындарынан балық ресурстарын алудан жыл сайын бекітілетін лимитінің көлемімен салыстыруға болатынын айта кету керек. Сондықтан цифрландыру саласындағы уәкілетті орган балық өнімдерін қадағалаудың ақпараттық жүйесін енгізуді жеделдетуге тиіс.

Бұл ретте балық өнімдерінің көлеңкелі айналымын төмендетудің айтарлықтай перспективасы бар, бұл өз кезегінде әуесқойлық аулауды есепке алуды күшейту және халықтың ескерілмеген тұтынуын заңдастыру есебінен бюджет кірістерінің өсуіне ықпал ететін болады.

Каспий итбалығы – эндемик және Каспий теңізінің фаунасындағы сүтқоректілердің жалғыз өкілі, ол теңіздің бүкіл акваториясында кездеседі әрі трансшекаралық биоресурсқа жатады. Түрлі дереккөздердің мәліметтері бойынша бүгінгі таңда популяция саны 300 мың дарақ деңгейінде бағаланады.

Каспий итбалығының популяциясын сақтау мақсатында соңғы уақытта бірқатар маңызды шаралар қабылданды.

Мәселен, Қазақстан Республикасы Үкіметтің 2020 жылғы 9 қарашадағы № 746 қаулысымен Каспий итбалығы өсімдіктер мен жануарлардың сирек кездесетін және

құрып кету қаупі төнген түрлерінің тізбесіне енгізілген. Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру шеңберінде 2015 жылдан бастап республикалық бюджет қаражаты есебінен Каспий итбалықтары популяциясының жай-күйін зерделеу бойынша ғылыми-зерттеу жұмыстары жүргізілуде.

2021 жылғы қыркүйекте Қазақстан мен Ресейдің XVII Өңіраралық ынтымақтастық форумы шеңберінде Қазақстан Республикасының Президенті Каспий итбалығының популяциясын сақтау үшін Солтүстік Каспийде мемлекеттік табиғи резерваттар құру мүмкіндігін пысықтауды тапсырды.

Мемлекет басшысының осы тапсырмасын орындау шеңберінде 2023 жылғы сәуірде мемлекеттік табиғи резерват құрудың жаратылыстану-ғылыми негіздемесі бекітілді, оның негізінде ерекше қорғалатын табиғи аумақты құрудың техникалық-экономикалық негіздемесі (бұдан әрі – ТЭН) әзірленетін болады.

Осылайша, Каспий итбалығының популяциясын сақтау үшін ТЭН негізінде Каспий теңізінің акваториясында тиісті штат саны бар заңды тұлға нысанында мемлекеттік табиғи резерват құруды жеделдету қажет.

6-параграф. Балық ресурстарының өсімін молайту

Кәсіпшілік балық аулау үшін пайдаланылатын табиғи су айдындарында ихтиофауна табиғи популяциялардың өздігінен көбеюіне қабілетті. Алайда қарқынды балық аулау және (немесе) су объектілерінің тұрақсыз гидрологиялық режимі кезінде популяциялардың бұл қабілеті бұзылады, сондықтан балықтардың тұрақты санын сақтау үшін оларды сақтау шаралары қажет. Осы мақсатта кәсіпшілік балық аулау жүргізілетін табиғи су айдындарына балық жіберіледі.

Бүгінгі таңда балық шаруашылығы су айдындарына балық жіберуді мемлекет жүзеге асыруда. Мәселен, 2022 жылға арналған мемлекеттік тапсырыс шеңберінде мемлекеттік балық өсіру кәсіпорындары бағалы балық түрлерінің 91,2 млн дана шабағын өсіріп, балық шаруашылығы су айдындарына жіберді.

Өндірістік базаның тозуы және балық ресурстарын қолдан өсімін молайту технологияларының ескіруі кәсіпорындардың негізгі проблемалары болып табылады, бұл оларды қысқа мерзімді перспективада қайта құру мен жаңғыртуды жүргізуді талап етеді.

Мәселен, Атырау қаласында орналасқан Жайық-Атырау бекіре балық өсіру зауытының (бұдан әрі – ЖАББӨЗ) өндірістік базасы өткен ғасырдың 1970 – 1980 жылдары пайдаланылған бекіре тұқымдас балықтарды жасанды өсімін молайту технологиялары мен әдістерін ескере отырып жобаланған және салынған.

Оның басты кемшіліктері Жайық өзенінен жыныстық жетілген бекіре өсірушілерінің белгілі бір түрлерін аулауды сенімді болжаудың мүмкін болмауына байланысты ЖАББӨЗ өндірістік қызметін жоспарлаудың күрделілігі болып табылады. Сондықтан бекіре тұқымдас балықтардың өзіндік аналық-толықтыру үйірін

қалыптастыру және ұстау мүмкіндігі үшін бекіре тұқымдас балықтардың индустриялық өсімін молайтудың заманауи технологияларын пайдалана отырып, кәсіпорынды техникалық қайта жарақтандыруды жүзеге асыру қажет.

Мемлекет басшысының 2022 жылғы қарашадағы Атырау облысына жұмыс сапары барысында берген тапсырмасын орындау үшін ЖАББӨЗ өндірістік базасын қайта құру мен жаңғыртуды жарғылық капиталға бюджеттік инвестициялар шеңберінде жүзеге асыру қажет. Осыған байланысты осы инвестициялық жобаның техникалық-экономикалық негіздемесін дайындау мәселесін пысықтау қажет.

Ең көне балық өсіру кәсіпорындарының бірі Қызылорда облысындағы Қамыстыбас балық питомнигі болып табылады, ол 1966 жылы балық ресурстарының жасанды өсімін молайту мақсатында пайдалануға берілді, өйткені Арал теңізі деңгейінің төмендеуі балықтардың табиғи көбеюіне кері әсерін тигізді. 1988 жылы осы балық питомнигіне 1947 жылдан бастап өсімін молайту мақсатындағы объект ретінде жұмыс істейтін Тастақ учаскесі қосылды.

Осыған байланысты Қосжар кентіндегі және Тастақ ауылындағы балық питомнигінің өндірістік базасын сумен қамтамасыз етудің тұйық циклі бар қондырғыларды енгізе отырып, бағалы балық түрлерінің шабақтарын (тұқы, дөңмандай, ақ амур) жасанды өсіру көлемін ұлғайту үшін, сондай-ақ жойылып кету қаупі төнген балық түрлерін (Арал пілмайы, Арал қаязы) сақтау үшін жаңғырту жүргізу қажет.

Сонымен қатар 1964 жылы пайдалануға берілген Солтүстік Қазақстан облысындағы Петропавл балық питомнигінің өндірістік базасын жаңарту қажет. Бұл республиканың су айдындарында табиғи өсімін молайту үшін жағдайлары жоқ ақсаха балық түрлерін жасанды өсімін молайтуға маманданған базалық кәсіпорын.

Қамыстыбас және Петропавл балық питомниктерінің өндірістік базасын қайта құру мен жаңғыртуды да жарғылық капиталға бюджеттік инвестициялар шеңберінде жүзеге асыру қажет.

Осылайша, соңғы онжылдықтарда су айдындарына бекіре, ақсаха, тұқы және шөпқоректі түрлердің балықтары жіберіліп келеді, яғни олардың санын көбейту мақсатында онда өмір сүріп жатқан балық түрлерінің шабақтарын қосымша қоныстандыру жүзеге асырылады.

Сондықтан су айдындарын балықтандырудың қалыптасқан тәжірибесі су қоймаларының нақты қабылдау сыйымдылығын ескере отырып, түбегейлі қайта қарауды және ғылыми ұсыныстар негізінде кәсіпшілік ресурстарды қалыптастырудың ең қолайлы стратегиясын анықтауды талап етеді.

Осыған орай республикалық және жергілікті бюджеттен қаражат бөлу есебінен конкурстық негізде жүргізілетін бағалы балық түрлерінің, оның ішінде сирек және құрып кету қаупі төнгендерді су айдындарына жіберу көлемін ұлғайту қажет.

Жалпы белгіленген шаралар аталған өңірлердің экономикасы үшін мультипликативті әсер береді. Айталық, бекіре балық өсіру зауыты мен балық

питомниктері балық өсірумен (акваөсіру) айналысатын кәсіпкерлерді балық отырғызу материалымен қамтамасыз етеді. Өз кезегінде бұл балық шаруашылығы су айдынының табиғи ресурстарына жүктемені азайтады және сонымен бірге халықтың негізінен ауылдық жерлерде жұмыспен қамтылуын арттырады.

Бағалы балық түрлерінің табиғи өсімін молайту үшін жағдай жасау мақсатында 2018 жылдан 2022 жылға дейін Атырау облысы шегінде Жайық және Қиғаш өзендерінің өсімін молайту және гидрологиялық режимін жақсарту жөніндегі жобалар іске асырылды. Жобалардың мақсаты – түп тереңдету жұмыстарын жүргізу арқылы уылдырық шашу кезеңінде балықтардың кедергісіз қозғалысын қамтамасыз ету.

Жобаларға сәйкес Жайық өзенінде жалпы ұзындығы 25,5 км су түбін тереңдету жұмыстары жүргізіліп, ұзындығы 16,9 км жаңа канал жасалды. Қиғаш өзенінде жалпы ұзындығы 150,7 км түбін тереңдету жұмыстары жүргізілді. Бұл жұмыстар 2022 – 2023 жылдары жалғасуда.

Қазіргі уақытта теңізде балық аулауды жүзеге асыратын балық шаруашылығы субъектілері Жайық өзені сағасының таяздануы салдарынан ауланған балықты балық қабылдау пункттеріне тасымалдау кезінде қиындықтарға тап болуда, сондықтан балықтар жүзіп өтетін жолдарында және кеме жүзетін су жолдарында кең ауқымды түп тереңдету жұмыстарын жалғастыру мәселесі өзекті болып қала береді.

7-параграф. Ғылыми және кадрлық қамтамасыз ету

Уәкілетті органдар атынан басқарушылық шешімдер қабылдауда табиғи ресурстарды ұтымды пайдалану, биологиялық әралуандықты сақтау жөніндегі қорғау шараларының кешенін жүзеге асыру және өсімді молайту жөніндегі ғылыми негізделген ұсынымдар негізге алынады. Көрсетілген шаралар балық аулауды реттеу, жаңа аулау құралдарын қолдану, өсімді молайту кешенін дамыту және бекіре тұқымдас балық түрлерін қорғау мен пайдалану жөніндегі нақты стратегияны әзірлеу, бөтен текті жаратылыстарға қарсы күрес және басқалар бөлігінде халықаралық ынтымақтастық мәселелерінде ұсынымдар беру жөніндегі проблемаларды шешуді де қамтиды. Жоғарыда аталған шешімдерді қабылдау уәкілетті органдардан азаматтық-құқықтық қатынастар саласында да, қоршаған ортаға әсер ету бөлігінде де қабылданған шешімдер мен олардың салдары үшін елеулі жауапкершілікті талап етеді. Сондықтан саланы ғылыми қамтамасыз етуді қолдау жөніндегі шаралар кешенін қарастыру қажет.

Балық шаруашылығы ғылымында білікті кадрлар тапшылығы бар. Бұдан басқа, балық өсіру кәсіпорындары мен фермерлік шаруашылықтарды білікті кадрлармен қамтамасыз ету мақсатында мемлекеттік білім беру тапсырысын жыл сайын 110 орынға дейін жеткізе отырып, жұмыс істеп тұрған жоғары оқу орындары мен басқа да білім беру мекемелерінің базасында балық шаруашылығын оқытуды кеңейту қажет.

Бүгінгі таңда сирек кездесетін және құрып кету қаупі төнген балық түрлерін жасанды көбейту технологиясын, сондай-ақ бағалы балық түрлерін тауарлық өсірудің биотехникасын дамытуға бағытталған зерттеулер үлкен өзектілікке ие болды.

Балық шаруашылығын дамытудың басым бағыттарын айқындау және тиісті басқару шешімдерін қабылдау мақсатында 2030 жылға дейінгі кезеңге бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру шеңберінде неғұрлым өзекті тақырыптар бойынша қолданбалы ғылыми-зерттеу жұмыстарын жалғастыру үшін қосымша қаржы бөлу қажет.

Әлемнің жетекші елдерінің тәжірибесін енгізуде балық шаруашылығы саласындағы шетелдік, оның ішінде Азық-түлік және ауыл шаруашылығы ұйымының (FAO) білікті мамандары мен сарапшыларын тартуды ұлғайту қажет.

"Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы" ЖШС (бұдан әрі – "БШҒӨО" ЖШС) қызметінің тиімділігін талдау негізінде жұмысты одан әрі жетілдіру жолдарын және жас ғалымдарды қолданбалы сипаттағы ғылыми зерттеулерге тарту тетіктерін айқындау керек.

Сонымен бірге өндірістік процестердің тиімділігін арттыру мақсатында акваөсіру объектілерін өсіру бойынша әлемдік тәжірибеде қолданылатын инновациялық және индустриялық технологиялар трансфертін кеңейту қажет.

Сонымен қатар зертханаларды заманауи жабдықтармен және аспаптармен қайта жарақтандыру, "теңіз" класты ғылыми-зерттеу кемелерін және жылжымалы экспресс-зертханаларды сатып алу, "БШҒӨО" ЖШС жарғылық капиталына бюджеттік инвестициялар шеңберінде инфрақұрылымды жаңғырту мәселелеріне назар аудару қажет.

"БШҒӨО" ЖШС (бұрынғы "Қазақ балық шаруашылығы ҒЗИ) 1929 жылы құрылған және көп жылдық тарихы бар. Қазіргі уақытта "БШҒӨО" ЖШС негізгі қызметі Алматыда орналасқан бас бөліммен және 6 өңірлік филиалмен Қазақстанның балық шаруашылығын ауқымды кешенді ғылыми-негізделген дамытуды қамтамасыз ету болып табылатын жалғыз бейінді орталық болып табылады. Алайда "БШҒӨО" ЖШС-ның толық ауқымды зерттеулері үшін өзінің ғылыми-эксперименттік базасы қажет. Бұл әлемдік деңгейге шығуға және халықаралық жобаларға қатысуға, жоғары индекстелген журналдарда еңбектер шығаруға мүмкіндік беретін зерттеу әдістері мен объектілерінің спектрін кеңейтуге мүмкіндік береді.

Өзінің өндірістік базасының болуы ұзақ мерзімді міндеттерді жоспарлауға мүмкіндік береді – мысалы, балықтардың бағалы түрлерінің (тұқы, албырт, бекіре және т.б.) жеке селекциялық тұқымдарын өсіру. Сондай-ақ генофондты сақтау мақсатында сирек кездесетін және жойылып кету қаупі төнген балық түрлерінің коллекциялық аналық-толықтыру үйірін қалыптастыру үшін өзіндік база қажет. Мұндай база оңтайлы жағдайда балықтар мен гидробионттардың әрқилы түрлерін ұстау және негізгі іс-шараларды өткізу үшін қажет.

Меншікті базада табиғи су айдындарының бөгде түрлерімен ластану қаупі болмайтын акклиматизациялық жұмыстарды пысықтау мүмкіндігі болады.

Бағалы балық түрлерін өсіру технологиялары бойынша ұсынымдар мен балық өсіру нормативтері түріндегі ғылыми зерттеулердің нәтижелерінің балық саласының мамандары үшін қолданбалы маңызы бар.

8-параграф. Нормативтік құқықтық базаны дамыту

Бағдарламаны тиімді іске асыру үшін балық шаруашылығын қорғау, өсімін молайту және орнықты дамыту мәселелері бойынша нормативтік құқықтық актілерге өзгерістер мен толықтырулар енгізу арқылы саланың заңнамалық және нормативтік құқықтық базасын жетілдіруге бағытталған бірқатар шаралар қабылдау қажет.

Жаңа өндірістерді құру және қолданыстағыларды кеңейту, сондай-ақ бәсекеге қабілетті және қауіпсіз акваөсіру өнімін өсіру көлемін ұлғайту арқылы акваөсірудің орнықты дамуын қамтамасыз ету мақсатында "Акваөсіру туралы" Қазақстан Республикасының жеке Заңы әзірленетін болады.

Заң жобасында мемлекеттік реттеуді қамтамасыз етуге, құқықтық негіздерді, экономикалық жағдайларды және акваөсіруді дамытуға мемлекеттік қолдауды құруға, саланы ғылыми және кадрлық қамтамасыз етуге, халықтың акваөсіру өнімін тұтынуын ұлғайтуға, акваөсіру объектілері мен өнімінің экспорттық әлеуетін арттыруға, сондай-ақ органикалық балық өнімін өндіруді дамытуды қамтамасыз етуге бағытталған мемлекеттік саясат міндеттемелері көзделетін болады.

Осыған байланысты Қазақстан Республикасының Орман, Су және Жер кодекстеріне , сондай-ақ Қазақстан Республикасының "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы", "Жануарлар дүниесін қорғау, өсімін молайту және пайдалану туралы" және "Агроөнеркәсіптік кешенді және ауылдық аумақтарды дамытуды мемлекеттік реттеу туралы" заңдарына түзетулерді пысықтау көзделеді.

Орман кодексіне және "Ерекше қорғалатын табиғи аумақтар туралы" Қазақстан Республикасының Заңына мемлекеттік орман қоры және ерекше қорғалатын табиғи аумақтар учаскелерінде балық шаруашылығын (акваөсіру) дамытуды реттейтін нормалар енгізіледі, себебі онда балық өсіруді жүргізуге арналған перспективалы су айдындары бар, оларды пайдалану балық өсіру көлемін едәуір ұлғайтуға мүмкіндік береді.

4-тарау. Бағдарламаның негізгі бағыттары, мақсаттары, міндеттері, нысаналы индикаторлары және іске асыру нәтижелерінің көрсеткіштері

Бағдарламаның мақсаты: халықты балық өнімдерімен қамтамасыз етуді арттыру және балық өсіруді (акваөсіру) дамыту үшін жағдай жасау.

Бағдарламаның негізгі міндеттері:

1. Балық өсіру (акваөсіру) өнімі, қайта өңдеу көлемін өсіру, сонымен бірге балық шаруашылығын мемлекеттік қолдауды қамтамасыз ету.

2. Балық ресурстарын және басқа су жануарларын сақтау және өсімін молайтуды қамтамасыз ету.

3. Саланы ғылыми және кадрлық қамтамасыз ету.

Бағдарламаның нысаналы индикаторлары

6-кесте

Нысаналы индикаторлар	Өлшем бірлігі	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
Балық өсіру көлемін ұлғайту	мың тонна	12,1	19,2	22,1	24,9	30,0	64,7	104,4	161,4	204,0	270,1
Балық өнімдерін ішкі тұтыну ды ұлғайту	мың тонна	68,9	69,1	69,5	69,8	70,0	71,3	73,0	85,4	104,8	134,1
Балық ресурстарының табиғи популяциясының 7 %-ға өсуі	мың тонна	223,4	224,9	226,5	228,1	229,7	231,3	232,9	234,5	236,2	237,8

Экономикалық әсер:

Бағдарламаны қабылдау елдің балық шаруашылығын қалпына келтіруге және дамытуға, балықты өнеркәсіптік өндірудің жаңа объектілерін енгізуге, оларды өсіру және тауарлық балық өнімін алу жағдайларын жетілдіруге ықпал ететін болады, бұл өндірісті ұлғайтуға және ел халқын балық өнімімен қамтамасыз етуге мүмкіндік береді.

Бұл жағдай балық өңдеу өнеркәсібін дамыту, қосылған құны жоғары балық өнімдерін шығару есебінен балық өнімдері экспортының көлемін ұлғайтуға, іскерлік белсенділіктің өсуіне, инвестициялар есебінен қосымша қаражаттың құйылуына әкеледі.

Жалпы акваөсіруді дамыту табиғи су айдындарының балық ресурстарына кәсіпшілік жүктемені азайтуға мүмкіндік береді. Бұдан басқа, балық өсіруді дамыту жалпы өндіріс, жалпы балық және балық өнімдері көлемінің ұлғаюымен мультипликативтік әлеуметтік-экономикалық нәтиже береді деп күтілуде.

Бағдарламаның мақсаттарына, міндеттеріне, нысаналы индикаторларына, сондай-ақ көрсеткіштеріне (осы Бағдарламаға 1-қосымша) қол жеткізу бағдарламаны іске асыру жөніндегі іс-шаралар жоспарына (осы Бағдарламаға 2-қосымша) сәйкес жүзеге асырылатын болады.

5-тарау. Қажетті ресурстар

Бағдарламаны қаржыландыру республикалық және жергілікті бюджеттер қаражаты шегінде, сондай-ақ Қазақстан Республикасының заңнамасында тыйым салынбаған өзге де көздер есебінен жүзеге асырылатын болады.

Бағдарламаны іске асыруға арналған қаржы қаражатының көлемі, млн теңге

7-кесте

Көрсеткіш	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Барлығы
Республикалық бюджет*	3 472,0	4 213,0	7 811,2	3 265,2	5 764,2	1 557,3	1 423,3	1 397,0	1 489,2	1 645,0	9 963,4
Жергілікті бюджет*	1 774,3	2 892,6	4 816,0	5 261,1	1 234,3	1 264,0	1 155,2	3 115,0	3 619,2	5 062,1	1 6927,85
Бюджеттен тыс қаражаттар	1 128,0	1 536,0	2 052,0	2 360,0	4 336,0	3 037,0	3 242,0	3 766,0	4 459,0	8 134,0	3 4054,0
Барлық қаражат	1 653,3	2 246,6	3 314,2	3 213,3	6 147,5	5 858,3	5 821,5	8 279,0	9 568,4	1 4842,1	6 0945,25

Ескертпе:

* қаражат көлемі Қазақстан Республикасының заңнамасына сәйкес тиісті қаржы жылдарына арналған республикалық және жергілікті бюджеттердің бекітілуіне және нақтылануына қарай нақтыланатын болады.

Балық шаруашылығын дамытудың
2021 – 2030 жылдарға арналған
бағдарламасына
1-қосымша

2021 – 2030 жылдарға арналған балық өсіру көлемі

Облыс	Өндіріс көлемі, тонна									
	2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Абай	-	27	50	100	200	300	500	600	900	1 000

1.1					облыстардың әкімдіктері, АШМ	1234,3	2237,6	2032,0
1.1.1					Шымкент қаласының әкімдігі	-	-	29,0
1.1.2					Абай облысының әкімдігі	-	4,3	-
1.1.3					Ақмола облысының әкімдігі	18,5	198,4	-
1.1.4					Ақтөбе облысының әкімдігі	52,9	111,5	50,0
1.1.5					Алматы облысының әкімдігі	185,3	342,6	150,0
1.1.6					Атырау облысының әкімдігі	7,4	99,2	83,4
1.1.7	Акваөсіру (балық өсіру шаруашылығы) өнімінің өнімділігі мен сапасын арттыруды, сондай-ақ асыл тұқымды балық өсіруді дамытуды субсидиялау	млн теңге	субсидиялар төлеу	2021 – 2030 жылдар	Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі	88,2	235,7	188,9
1.1.8					Жамбыл облысының әкімдігі	26,2	122,1	281,0
1.1.9					Жетісу облысының әкімдігі	-	52,2	40,0
1.1.10					Батыс Қазақстан облысының әкімдігі	23,1	58,1	32,8
1.1.11					Қарағанды облысының әкімдігі	168,5	266,5	577,6
1.1.12					Қызылорда облысының әкімдігі	60,5	66,7	9,1
1.1.13					Қостанай облысының әкімдігі	5,0	5,5	-
1.1.14					Маңғыстау облысының әкімдігі	5,7	7,9	20,5

1.1.15					Павлодар облысының әкімдігі	7,9	15,6	39,7
1.1.16					Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі	38,5	31,2	-
1.1.17					Түркістан облысының әкімдігі	546,6	602,5	500,0
1.1.18					Ұлытау облысының әкімдігі	-	17,6	30,0
1.2					облыстардың әкімдіктері, АШМ	972,0	1713,0	2000,0
1.2.1					Абай облысының әкімдігі	-	-	-
1.2.2					Ақмола облысының әкімдігі	15	20	-
1.2.3					Ақтөбе облысының әкімдігі	238,9	383,9	93,7
1.2.4					Алматы облысының әкімдігі	109	150	436,73
1.2.5					Атырау облысының әкімдігі	5	67,6	125,0
1.2.6					Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі	22,1	64,1	547,418
1.2.7	Инвестициялық салымдар кезінде балық шаруашылығы субъектісі шеккен шығыстардың бір бөлігін өтеу	млн теңге	субсидиялар төлеу	2021 – 2030 жылдар	Жамбыл облысының әкімдігі	-	3,0	62,5
1.2.8					Жетісу облысының әкімдігі	-	-	-
1.2.9					Батыс Қазақстан облысының әкімдігі	3,9	3,8	16,76
1.2.10					Қарағанды облысының әкімдігі	9,9	22,4	-

1.2.11	бойынша субсидиялау			Қызылорда облысының әкімдігі	81	111,5	17,568
1.2.12				Қостанай облысының әкімдігі	233	237,5	110,335
1.2.13				Маңғыстау облысының әкімдігі	10,0	19,0	-
1.2.14				Павлодар облысының әкімдігі	48,0	366,0	366,0
1.2.15				Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі	0,5	24,4	12,279
1.2.16				Түркістан облысының әкімдігі	195,5	239,5	226,2
1.2.17				Ұлытау облысының әкімдігі	-	-	-
1.3				облыстардың әкімдіктері, АШМ	-	-	-
1.3.1			Алматы қаласының әкімдігі	-	-	-	
1.3.2			Шымкент қаласының әкімдігі	-	-	-	
1.3.3			Абай облысының әкімдігі	-	-	-	
1.3.4			Ақмола облысының әкімдігі	-	-	-	
1.3.5			Ақтөбе облысының әкімдігі	-	-	-	
1.3.6			Алматы облысының әкімдігі	-	-	-	
1.3.7			Атырау облысының әкімдігі	-	-	-	

1.4.2					Ақмола облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.3					Ақтөбе облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.4					Алматы облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.5					Атырау облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.6					Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.7	Балық шаруашылығы субъектілеріне кредиттер беру кезінде сыйақы мөлшерлемелерін субсидиялауды енгізу	млн теңге	Қазақстан Республикасы Заңының жобасы	2025 – 2030 жылдар	Жамбыл облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.8					Жетісу облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.9					Батыс Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.10					Қарағанды облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.11					Қызылорда облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.12					Қостанай облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.13					Маңғыстау облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.14					Павлодар облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.15					Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
1.4.16					Түркістан облысының әкімдігі	-	-	-

1.4.17					Ұлытау облысының әкімдігі	-	-	-
1.5					облыстардың әкімдіктері, АШМ	-	-	-
1.5.1					Абай облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.2					Ақмола облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.3					Ақтөбе облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.4					Алматы облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.5					Атырау облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.6					Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.7					Жамбыл облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.8	Су беру бойынша көрсетілетін қызметтердің құнын субсидиялауды енгізу	млн теңге	Қазақстан Республикасы Заңының жобасы	2025 – 2030 жылдар	Жетісу облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.9					Батыс Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.10					Қарағанды облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.11					Қызылорда облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.12					Қостанай облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.13					Маңғыстау облысының әкімдігі	-	-	-

1.5.14					Павлодар облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.15					Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.16					Түркістан облысының әкімдігі	-	-	-
1.5.17					Ұлытау облысының әкімдігі	-	-	-
1.6	Акваөсіруді мемлекеттік ынталандыру шаралары шеңберінде қарсы міндеттемелер тетігін көздеу	-	Қазақстан Республикасы Заңының жобасы	2025 жылғы 4-тоқсан	АШМ, Қаржымині, ҰЭМ	-	-	-
1.7	Акваөсіруді дамыту мониторингінің ақпараттық жүйесін әзірлеу және енгізу	млн теңге	ақпараттық жүйе	2026 жылғы 4-тоқсан	АШМ, ЦДМАӨМ, ҰЭМ, Қаржымині	-	-	-
1.8	Электрондық нысандағы мемлекеттік мүлік тізілімінің веб-порталын қолдана отырып, балық шаруашылығын жүргізу үшін балық шаруашыл	млн теңге	конкурс өткізу	2026 – 2030 жылдар	АШМ	-	-	-

	ығы су айдындарының және (немесе) учаскелерін бекітіп беру						-	
1.9	Балық шаруашылығы саласындағы инвестициялық жобаларды іске асыру кезінде инвестордың балық шаруашылығы су айдындарын және (немесе) учаскелерін конкурс өткізбей беру тетігін енгізу	-	Қазақстан Республикасы Заңының жобасы	2025 жылғы 4-тоқсан	АШМ	-	-	-
1.10	Балық өнімдерін өткізу жөніндегі мамандандырылған сауда объектілерін құру үшін жер учаскелерін және сауда алаңдарын беру	-	әкімдіктің қаулысы	2021 – 2030 жылдар	облыстардың әкімдіктері	-	-	-
1.11	Балық өсіру шаруашылықтарын құру және дамыту	-			облыстардың	-	-	-

	үшін жер учаскелері н резервте қалдыру және беру		әкімдіктің қаулысы	2021 – 2030 жылдар	әкімдіктер і			
1.12	"Аграрлық несие корпораци ясы" АҚ және " Даму" кәсіпкерлі к дамыту қоры" АҚ, сондай-ақ әлеуметтік - кәсіпкерлі к корпораци ялар арқылы инвестици ялық жобалард ы іске асыру кезінде балық шаруашыл ығы субъектіле ріне кредиттер беруді жүзеге асыру	-	кредит беру шарттары	2023 – 2030 жылдар	ҰЭМ, облыстард ың әкімдіктер і	-	-	-
1.13	Балық шаруашыл ығы саласында ғы инвестици ялық жобаларға заңнамада белгіленге н тәртіппен сенім білдірілге н агент арқылы бюджеттік	млн теңге	АШМ бұйрығы	2024 – 2030 жылдар	АШМ, облыстард ың әкімдіктер і	-		-

	кредит беру тәртібін енгізу						-	
1.14					облыстардың әкімдіктері	511	621	741
1.14.1					Абай облысының әкімдігі	-	0,9	0,6
1.14.2					Ақмола облысының әкімдігі	36,8	36,7	50
1.14.3					Ақтөбе облысының әкімдігі	36,3	43	56
1.14.4					Алматы облысының әкімдігі	11,5	10,7	10,9
1.14.5					Атырау облысының әкімдігі	36,8	43,2	80
1.14.6					Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі	36,8	47,6	19,4
1.14.7					Жамбыл облысының әкімдігі	46,8	43,2	55
1.14.8					Жетісу облысының әкімдігі	-	1,6	1,8
1.14.9					Батыс Қазақстан облысының әкімдігі	36,8	20,3	60
1.14.10					Қарағанды облысының әкімдігі	26,2	40,5	49,5
1.14.11					Қызылорда облысының әкімдігі	45,3	215,2	215,2
1.14.12					Қостанай облысының әкімдігі	12,0	9,9	10,2
1.14.13					Маңғыстау	78,9	34,3	1,2
	Балық шаруашылығы субъектілерінің объектілеріне жетіспейтін инфрақұрылымды жүргізу	млн теңге	объектіні пайдалануға қабылдау актісі	2021 – 2030 жылдар				

					облысыны ң әкімдігі			
1.14.14					Павлодар облысыны ң әкімдігі	41,2	10,2	33
1.14.15					Солтүстік Қазақстан облысыны ң әкімдігі	37,4	12,2	50,1
1.14.16					Түркістан облысыны ң әкімдігі	27,8	49,2	44,4
1.14.17					Ұлытау облысыны ң әкімдігі	-	2,7	3,6
1.15	Балық өсіру шаруашыл ық тары м е н балықты қайта өңдеу кәсіпорын дарын күру және кеңейту, балық азығын өндіруге арналған зауыттард ы кеңейту	млн теңге	объектіні пайдалану ғ а қабылдау актісі	2021 – 2030 жылдар	облыстард ы ң әкімдіктер і	11288	15361	20520
1.16	Балық пен балық өнімдеріні ң ветеринар иялық-сан итариялық қауіпсіздіг і н қамтамасы з ету	-	тиісті ветеринар иялық-сан итариялық қауіпсіздік	2023 – 2030 жылдар	АШМ, облыстард ы ң әкімдіктер і	-	-	-
	Еңбек өнімділігі н өтеусіз негізде арттыруды ынталанд ыру үшін акваөсіру							

1.17	саласындағы инвестициялық жобалардың ғылыми сүйемелдеу тетігін енгізу	млн теңге	А Ш М бұйрығы	2025 жылғы 4-тоқсан	АШМ	-	-	-
1.18	Отандық балық пен балық өнімдерін өндірушілерді қолдау үшін мемлекеттік сатып алуды жүзеге асыру кезінде ұлттық режимнен алып қоюды белгілеу жөніндегі мәселені пысықтау	-	Қазақстан Республикасының Үкіметіне ұсыныс енгізу	2024 жылғы 4-тоқсан	АШМ	-	-	-
2. Балық ресурстарын және басқа да су жануарларын сақтау, қорғау және өсімін молайту								
2.1	Облысаралық бассейндік балық шаруашылығы инспекцияларын материалдық-техникалық жарақтандыру	млн теңге	шарттар, актілер	2021 – 2025 жылдар	АШМ, ҰЭМ, Қаржымині	2000	2000	1913,8
	Қысылтаяң табиғи-климаттық жағдайларда қызметті жүзеге							

2.2	<p>асыруға байланысты жұмысы үшін үстемеақы белгілеу бөлігінде "Мемлекеттік бюджет қаражаты есебінен Қазақстан Республикасы органдарының қызметкерлеріне сыйлықақы беру, материалдық көмек көрсету және лауазымдық жалақыларына үстемеақылар белгілеу, сондай-ақ мемлекеттік әкімшілік қызметшілерге бонустар төлеу қағидаларын бекіту туралы" Қазақстан Республикасы Үкіметінің 2001 жылғы 29 тамыздағы № 1127 қаулысына өзгерістер енгізу</p>	-	Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	2024 жылғы 4-тоқсан	4- АШМ	-	-	-
-----	---	---	---	---------------------	--------	---	---	---

2.3	Балықтар мен басқа да су жануарларының кадағалаудың ақпараттық жүйесін ендіру	млн теңге	ақпараттық жүйе	2024 жылғы тоқсан	4-	АШМ, Қаржымині, ЦДМАӨМ, ҰЭМ	-	-	64,396
2.4	Каспий итбалығының популяциясын сақтау бойынша мемлекеттік табиғи резерват құру	млн теңге	Қазақстан Республикасы Үкіметінің қаулысы	2024 жылғы тоқсан	4-	АШМ, Қаржымині, ҰЭМ, Атырау және Маңғыстау облыстарының әкімдіктері	-	-	180,0
2.5	Сандық шектеулерді (квоталарды) кезең-кезеңімен енгізіп отырып өңделмеген балықты экспорттауға және қандай да бір балық өніміне маусымдық сұранысты ескере отырып экспорттауға лицензиялар беруге шектеулер енгізу	-	АШМ бұйрығы	жыл сайын қажет болған жағдайда)	(	АШМ, СИМ, Қаржымині	-	-	-
	" Жайық-Атырау" бекіре балық								

2.6	өсіру зауыты" РМҚК-ны реконструкциялау және жаңғырту жөніндегі инвестициялық ұсынысты енгізу	-	инвестициялық ұсыныс	2023 – 2027 жылдар	АШМ, ҰЭМ, Атырау облысының әкімдігі	-	-	-
2.7	"Қамыстыбас балық питомнигі" РМҚК-ны реконструкциялау және жаңғырту жөніндегі инвестициялық ұсынысты енгізу	-	инвестициялық ұсыныс	2025 – 2030 жылдар	АШМ, ҰЭМ Қызылорда облысының әкімдігі	-	-	-
2.8	"Петропавл балық питомнигі" РМҚК-ны реконструкциялау және жаңғырту жөніндегі инвестициялық ұсынысты енгізу	-	инвестициялық ұсыныс	2025 – 2030 жылдар	АШМ, ҰЭМ, Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі	-	-	-
	Республикалық бюджет есебінен конкурстық негізде мемлекеттік тапсырыс шеңберінде құнды							

2.9	балық түрлерінің шабақтарын балық шаруашылығы су айдындарына және (немесе) учаскелеріне жіберу	млн теңге	балық жіберу актілері	ж ы л сайын	АШМ	-	-	300
2.10	Мемлекеттік балық өсіру кәсіпорындарының құнды балық түрлерінің шабақтарын балық шаруашылығы су айдындарына және (немесе) учаскелеріне жіберуі	млн теңге	балық жіберу актілері	ж ы л сайын	АШМ	-	-	1105
2.11	Жергілікті бюджет есебінен конкурстық негізде мемлекеттік тапсырыс шеңберінде құнды балық түрлерінің шабақтарын балық шаруашылығы су айдындарына және (немесе) учаскелеріне жіберу	млн теңге	балық жіберу актілері	ж ы л сайын	облыс әкімдіктері	-	-	-
	Жайық және Қиғаш өзендеріні							

2.12	ң балық өтетін арналарын да және сағалық кеңістігінде түбін тереңдету жұмыстарын жүргізу	млн теңге	орындалған жұмыстар актісі	2023 – 2030 жылдар	АШМ, Қаржымині, ҰЭМ, Атырау облысының әкімдігі	-	-	3000
------	--	-----------	----------------------------	--------------------	--	---	---	------

3. Саланы ғылыми және кадрлық қамтамасыз ету жөніндегі шаралар

3.1					облыстардың әкімдіктері	29	34	43
3.1.1					Абай облысының әкімдігі	-	-	0,1
3.1.2					Ақмола облысының әкімдігі	3,2	4,1	5,3
3.1.3					Ақтөбе облысының әкімдігі	1,5	1,5	1,5
3.1.4					Алматы облысының әкімдігі	0,9	0,8	0,9
3.1.5					Атырау облысының әкімдігі	4,6	1,3	1,3
3.1.6					Шығыс Қазақстан облысының әкімдігі	2,6	2,6	2,5
3.1.7					Жамбыл облысының әкімдігі	1,1	1,1	1,2
3.1.8					Жетісу облысының әкімдігі	-	-	0,1
3.1.9					Батыс Қазақстан облысының әкімдігі	0,68	0,68	0,68
3.1.10					Қарағанды облысының әкімдігі	1,0	0,9	0,9
					Қызылорда			

3.1.11					облысының әкімдігі	3,0	3,6	3,6
3.1.12					Қостанай облысының әкімдігі	1,78	1,78	1,78
3.1.13					Маңғыстау облысының әкімдігі	2,7	3,4	4,4
3.1.14					Павлодар облысының әкімдігі	0,68	0,68	0,68
3.1.15					Солтүстік Қазақстан облысының әкімдігі	3,6	3,6	3,3
3.1.16					Түркістан облысының әкімдігі	1,7	7,7	14,9
3.1.17					Ұлытау облысының әкімдігі	-	-	0,3
3.2	"Балық шаруашылығы" мамандығы бойынша кадрлар даярлау үшін 110 орынға дейін мемлекеттік білім беру тапсырысын көздеу	-	ҒЖБМ бұйрығы	2021 – 2030 жылдар	ҒЖБМ, АШМ, ҰЭМ, Қаржымині	-	-	-
3.3	Бағдарламалық-нысаналы қаржыландыру шеңберінде балық шаруашылығы саласында қолданбалы ғылыми-зерттеу	млн теңге	орындалған жұмыстар актісі	2023 – 2030 жылдар	АШМ, Қаржымині, ҰЭМ, ҒЖБМ	-	-	944,9

	жұмыстары н жүргізу						-	
3.4	Жергілікті маңызы бар балық шаруашылығы су айдындарының резервтік қорындағы балық ресурстарының жай-күйін бағалау	млн теңге	орындалған жұмыстар актісі	2024 – 2030 жылдар	АШМ, Қаржымині, ҰӘМ	-	-	62,544
3.5	Балық шаруашылығы су айдындарының және (немесе) учаскелерінің балық өнімділігін айқындау, жалпы жол берілетін ауланымды айқындау, халықаралық және республикалық маңызы бар су айдындарында балық аулаудың режимі мен реттелуі жөніндегі биологиялық	млн теңге	орындалған жұмыстар актісі	2024 – 2030 жылдар	АШМ, Қаржымині, ҰӘМ	-	-	175,921

	негіздемелерді әзірлеу						-	
3.6	Каспий теңізінің қазақстандық бөлігінің биоресурстарын бағалау бойынша кешенді теңіз зерттеулерін жүргізу, балық ресурстарын және басқа да с у жануарларын алып қоюға арналған биологиялық негіздемелер дайындау	млн теңге	орындалған жұмыстар актісі	2024 – 2030 жылдар	АШМ, Қаржымині, ҰӘМ	-	-	64,403
3.7	Жарғылық капиталға қатысу арқылы бюджеттік инвестициялар шеңберінде "Балық шаруашылығы ғылыми-өндірістік орталығы" ЖШС-ның инфрақұрылымына жаңғырту жүргізу және заманауи зертханаларын салу жөніндегі	-	инвестициялық ұсыныс	2025 – 2030 жылдар	АШМ, ҰӘМ	-	-	-

	инвестициялық ұсыныс енгізу						-	
3.8	Еңбек өнімділігін және өндірісті ұйымдастырудың тиімділігін арттыру үшін акваөсіру объектілерін өсіру бойынша әлемдік практикада пайдаланылатын инновациялық және индустриялық технологияларды енгізу	-	енгізу актілері	2024 – 2030 жылдар	АШМ	-	-	-

Кестенің жалғасы

Оның ішінде жылдар бойынша								Қаржыландыру көздері
2024	2025	2026	2027	2028	2029	2030	Барлығы	
10	11	12	13	14	15	16	17	18
1. Акваөсіру (балық өсіру шаруашылығы), қайта өңдеу өнімдері және балық шаруашылығын мемлекеттік қолдаумен қамтамасыз ету көлемінің өсуі								
2168,1	3918,8	5088,9	6541,8	22806,6	30297,7	37864,6	114190,4	ЖБ
29,0	-	-	-	-	-	-	58,0	ЖБ
-	35,5	52,5	83,1	145,0	128,6	167,3	616,3	ЖБ
-	236,2	253,2	409,8	422,2	449,7	407,2	2395,2	ЖБ
-	435,8	548,5	756,4	934,9	1097	1214,3	5201,3	ЖБ
300,0	622,5	622,5	694,0	708,7	723	1219,7	5568,3	ЖБ
83,4	433,0	835,9	928,8	1000,0	1772,6	2302,4	7546,1	ЖБ
226,7	188,6	188,6	188,6	1120,2	1253,5	1422,4	5101,4	ЖБ
295,0	776,0	1204,5	1759,0	1000,0	1287,1	1481,4	8232,3	ЖБ
10,0	60,0	60,0	60,0	500,0	714,6	915,0	2411,8	ЖБ
33,3	124,7	172,4	206,3	580,8	839,3	1266,2	3337,0	ЖБ
35,7	186,2	244,0	287,6	1000,0	1414,5	1672,3	5852,9	ЖБ

9,5	49,5	50,5	50,5	1000,0	2024,0	2645,9	5966,2	ЖБ
-	21,7	28,3	34,1	661,1	836,4	972,2	2564,3	ЖБ
16,6	28,7	68,2	68,3	9889,9	12781,2	16733,7	39620,7	ЖБ
78,8	43,7	45,5	45,6	822,3	1452,7	1230,8	3782,6	ЖБ
-	48,7	64,3	280,1	434,1	558,3	694,3	2149,5	ЖБ
1000,0	546,0	567,8	607,5	2104,0	2536,4	2850,2	11861,0	ЖБ
50,0	81,5	81,5	81,5	483,4	428,8	669,3	1923,6	ЖБ
2000,0	7151,9	5473,3	3412,5	5210,0	2610,0	8039,0	38581,7	ЖБ
-	140,75	125,75	76,25	23,8	21,0	27,0	414,55	ЖБ
-	35,0	40,0	45,0	50,0	55,0	60,0	320,0	ЖБ
147,5	134,5	184,5	232,0	5,0	-	-	1420,0	ЖБ
1014,599	327,5	327,5	327,5	90,0	6,0	3460,0	6248,829	ЖБ
75,0	100,0	25,0	145,0	60,6	60,6	60,6	724,4	ЖБ
-	209,25	327,875	467,625	408,1	400,0	514,7	2961,168	ЖБ
-	150,0	200,0	200,0	45,3	24,5	20,0	705,3	ЖБ
-	94,53	-	-	179,0	117,0	150,0	540,53	ЖБ
16,760	37,198	45,809	45,809	598,8	534,4	761,0	2064,236	ЖБ
-	450,79	450,79	-	137,2	170,1	212,0	1453,18	ЖБ
-	52,5	55,0	57,5	283,9	292,4	332,3	1283,668	ЖБ
106,25	17,5	42,5	17,5	218,0	209,0	245,0	1436,585	ЖБ
-	3862,325	2321,675	500,0	1035,0	20,0	1218,0	8986,0	ЖБ
393,0	1340,874	1140,874	1140,874	1495,0	96,0	275,6	6662,222	ЖБ
9,392	62,237	25,0	25,0	25,0	24,0	25,0	232,808	ЖБ
237,5	120,5	144,625	132,5	476,6	510,0	568,0	2850,925	ЖБ
-	16,49	16,49	-	79,0	70,0	110,0	291,98	ЖБ
-	1688,5	1934,1	2224,3	2558,0	2941,7	3382,9	14729,5	РБ
-	76,9	89,1	102,3	-	-	-	268,3	РБ
-	38,5	43,9	50,5	138	138,5	148,9	558,3	РБ
-	19,2	21,9	25,2	168,0	178,9	218,6	631,8	РБ
-	19,2	21,9	25,2	138,2	189,5	189,5	583,5	РБ
-	19,2	21,9	25,2	88,2	134,6	134,6	423,7	РБ
-	192,0	219,9	252,9	174,5	289,5	245,6	1374,4	РБ
-	230,4	263,9	303,5	274,1	331,8	352,1	1755,8	РБ
-	230,4	263,9	303,5	134,0	149,6	188,9	1270,3	РБ
-	64,0	73,3	84,3	114,2	168,2	168,2	672,2	РБ
-	153,6	175,9	202,3	101,2	101,2	101,2	835,4	РБ
-	38,4	43,9	50,5	134,5	134,5	134,5	536,3	РБ
-	38,4	43,9	50,5	106	138,2	138,2	515,2	РБ
-	192,0	219,9	252,9	204,2	204,2	292,4	1365,6	РБ
-	25,6	29,3	33,7	89,1	89,1	89,1	355,9	РБ
-	64,0	73,3	84,3	182	182,3	182,3	768,2	РБ
-	19,2	21,9	25,2	128,6	128,6	128,6	452,1	РБ

-	17,9	20,5	23,6	88,0	88,0	88,0	326	РБ
-	230,4	263,9	303,5	174,0	174,0	461	1606,8	РБ
-	19,2	21,9	25,2	121,2	121,0	121,2	429,7	РБ
-	1000,0	2477,9	1918,9	2224,0	2598,4	3587,0	13806,2	РБ
-	14,0	7,0	7,0	50,0	50,0	50,0	178,0	РБ
-	62,0	62,0	62,0	150,0	500,0	500,0	1336,0	РБ
-	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0	38,0	228,0	РБ
-	100,0	148,0	148,0	100,0	100,0	100,0	696,0	РБ
-	37,8	37,8	37,8	200,0	200,0	200,0	713,4	РБ
-				200,0	200,0	550,0	950,0	РБ
-	100,0	112,0	293,0	200,0	200,0	300,0	1205,0	РБ
-	200,0	740,0		140,0	140,0	200,0	1420,0	РБ
-				150,0	200,4	300,0	650,4	РБ
-				200,0	200,0	200,0	600,0	РБ
-				200,0	200,0	200,0	600,0	РБ
-	26,0	26,0	26,0	100,0	100,0	200,0	478,0	РБ
-	200,0	422,4	422,4	100,0	100,0	200,0	1444,8	РБ
-	217,5	880,0	880,0	200,0	200,0	359,0	2736,5	РБ
-	4,7	4,7	4,7	20,0	20,0	20,0	74,1	РБ
-				126,0	100,0	100,0	326,0	РБ
-				50,0	50,0	70,0	170,0	РБ
-	351,6	351,7	351,8	2269,0	2269,5	2274,5	7868,4	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	ЖБ
-	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	1,4	8,64	ЖБ
-	48,4	48,4	48,4	960,0	960,0	960,0	3025,2	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	ЖБ
-	21,3	21,3	21,3	122,3	122,3	122,3	430,98	ЖБ
-	-	-	-	10,0	10,0	10,0	30,0	ЖБ
-	4,3	4,3	4,3	-	-	-	12,9	ЖБ
-	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	17,5	105,0	ЖБ
-	2,5	2,5	2,5	300,0	300,0	300,0	907,5	ЖБ
-	0,1	0,2	0,3	100,0	100,0	100,0	300,6	ЖБ
-	7,8	7,8	7,8	9,5	10	15	57,9	ЖБ
-	248,3	248,3	248,3	248,265	248,265	248,265	1489,695	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	ЖБ
-	-	-	-	500,0	500,0	500,0	1500,0	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді
-	-	60,0	60,0	40,0	40,0	40,0	240,0	РБ

-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді
-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді
-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді
295,1	150	150	600	650	700	750	3595,1	РБ
1275	1399	1435	1546	1625	1730	1815	11930	РБ
350	400	550	550	550	550	550	3500	ЖБ
-	-	3000	3000	3000	3000	3000	18000	РБ
3. Саланы ғылыми және кадрлық қамтамасыз ету жөніндегі шаралар								
54	66	87	103	119	134	146	816	ЖБ
0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,4	ЖБ
5,7	9,0	20,0	20,6	31,4	35,0	39,2	173,5	ЖБ
2,7	2,7	2,2	2,7	2,7	2,7	2,7	22,9	ЖБ
0,8	1,0	0,7	0,8	0,7	0,8	0,7	8,1	ЖБ
0,68	0,68	1,4	1,3	1,3	1,3	1,3	15,16	ЖБ
2,5	2,4	2,6	2,4	2,4	2,4	2,4	24,8	ЖБ
1,6	1,3	1,6	1,3	1,6	1,1	1,1	13	ЖБ
0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	0,2	1,4	ЖБ
0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	0,68	6,8	ЖБ
1,1	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	0,7	8,6	ЖБ
5,9	6,5	6,9	10,5	10,6	12,0	16,0	78,6	ЖБ
1,78	1,78	1,78	1,54	1,78	1,78	1,78	17,56	ЖБ
3,8	3,8	3,8	8,1	5,0	7,2	6,0	48,2	ЖБ
1,7	2,9	2,9	4,1	4,1	6,3	6,3	30,34	ЖБ
3,1	2,0	2,0	2,0	2,0	2,0	1,5	25,1	ЖБ
22,1	29,8	39,4	45,2	53,4	59,2	65	338,4	ЖБ
0,3	0,3	0,3	0,2	0,2	0,2	0,3	2,1	ЖБ
-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді
964,6	995,2	919,2	1000	1000	1000	1000	7824	РБ
75,866	75,866	75,866	75,866	75,866	75,866	75,866	593,606	РБ
213,392	315,0	380,0	380,0	380,0	380,0	380,0	2604,313	РБ
78,120	78,120	77,020	77,020	77,020	77,020	77,020	605,743	РБ
-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді
-	-	-	-	-	-	-	-	талап етілмейді

* - қаржыландыру көлемі тиісті қаржы жылына арналған бюджетті қалыптастыру кезінде нақтыланатын болады.

* - Ескертпе: аббревиатуралардың толық жазылуы:

АШМ – Қазақстан Республикасының Ауыл шаруашылығы министрлігі;

Қаржымині – Қазақстан Республикасының Қаржы министрлігі;
ҰЭМ – Қазақстан Республикасының Ұлттық экономика министрлігі;
ҒЖБМ – Қазақстан Республикасының Ғылым және жоғары білім министрлігі;
СИМ – Қазақстан Республикасының Сауда және интеграция министрлігі;
ЦДИАӨМ – Қазақстан Республикасының Цифрлық даму, инновациялар және
аэроғарыш өнеркәсібі министрлігі;
ЖБ – жергілікті бюджет;
РБ – республикалық бюджет

© 2012. Қазақстан Республикасы Әділет министрлігінің «Қазақстан Республикасының Заңнама және
құқықтық ақпарат институты» ШЖҚ РМК